

Роздано відзнаки духівника «Майданека»

У неділю, 27 червня, під час перебування у Луцьку Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Любомир (Гузар) вручив цьогорічним лауреатам відзнаки Блаженного священномученика Омеляна Ковча. Блаженніший Любомир є Почесним головою Комітету з ушанування пам'яті блаженного священномученика Омеляна Ковча. Церемонії нагородження передувала урочиста Божественна Літургія, яка відбулася у Катедральному храмі Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ.

27 червня Українська Греко-Католицька Церква вшановує пам'ять новомучеників. Цього дня у 2001 році під час душпастирського візиту до України Папа Іван Павло II проголосив блаженними 28 достойників із числа священства, монашества та мирян УГКЦ, які у XX столітті віддали своє життя за віру і Церкву. Серед проголошених новомучеників був і духівник «Майданека», блаженний священномученик Омелян Ковч. Отець Омелян загинув у таборі смерті «Майданек» у березні 1944 року. Священик добровільно відмовився від звільнення з концтабору і до останнього дня сповнював свою душпастирську місію серед ув'язнених, які належали до різних національностей і віросповідань.

До Луцька для нагородження відзнакою прибули самі номінанти, а також члени Комітету з ушанування пам'яті блаженного (Закінчення на 2 сторінці)

Свято слова у Білому Борі

Цього прекрасного, сонячного ще весняного дня, 3 червня (у Латинській Церкві святкували якраз празник Божого Тіла), майдан перед білобоською церквою Різдва Пресвятої Богородиці від самого ранку став заповнюватися автомашинами й бусиками, якими прибули тут священики, батьки, діти й молодь, щоби стати учасниками свята релігійної пісні та слова.

На цей день у Вроцлавсько-Гданській єпархії було заплановано провести вісімнадцятий вже «Фестиваль сакральної творчості» для дітей та молоді. Кличем фестивалю були євангельські слова: «Ісус Христос прийшов, щоб служити...». В цей спосіб подія відкликала до відзначуваного в нашій Церкві року християнського покликання з особливим наголосом на покликанні до богопосвяченого життя.

Білий Бір, це традиційне місце організування єпархіяльних релігійних фестивалів, бо дійсно не змінюване від самого початку й відбувається ця подія щороку в тих самих мурах, змінюються лише учасники. Коли сягнути пам'яттю у минуле, зрозумілим стає, що перші учасники огляду, це вже дорослі люди, й, можливо, приїжджають сюди вже з власними дітьми.

(Закінчення на 2 сторінці)

Під покров блаженного Омеляна Ковча

Одна з наших наймолодших парафій, в Орнеті, у неділю 13 червня відзначала дві важливі події у своєму короткому існуванні. Отже, цього дня орнетській церкві було декретом Перемисько-Варшавського Митрополита Івана Мартиняка надано ім'я блаженного Омеляна Ковча (це перша в Польщі церква під таким покровом) та сама парафія відзначала ювілей 15-ліття існування.

П'ятнадцять літ тому греко-католики Орнети та околиць перестали їздити до Пененжна (там знаходиться найближча наша церква) і почали молитися у власній парафії, яку очолив о. Артур Маслей (сьогодні парафією опікується о. Іван Галушка). Зразу після заснування виникло питання храму. Спочатку була це римо-католицька каплиця, але згодом вдалося придбати неживаний міський магазин. Зійшло трохи часу і цей будинок перетворився у церкву, сьогодні вже завершену повністю ззовні й доповнену куполом та хрестом.

Парафіальне торжество очолив Митрополит Іван Мартиняк, якого хлібом-сіллю привітали представники парафіальної ради й запросили у храм:

— Ми дуже раді, дорогий Митрополите, що можемо вітати вас серед нашої громади саме в п'ятнадцяту річницю існування парафії. Наша радість сьогодні тим більша, що від сьогодні будемо мати покровителя нашої святині, блаженного Омеляна.

Разом з Митрополитом Божественну Літургію служили: о. митрат Богдан Галушка, о. митрат Андрій Сорока, о. Іван

Храм блаженного Омеляна Ковча в Орнеті.

Лайкош, о. Петро Павлице, о. Богдан Ситчик та парох о. Іван Галушка.

У проповіді Митрополит відкликався до прикладу життя блаженного отця Омеляна Ковча. Зо-

крема звернув увагу на цю прикмету, що повинна і нам сьогодні служити добрим зразком. Отже, сказав Митрополит, не можна одночасно служити (Закінчення на 3 сторінці)

Свято слова у Білому Борі

(Продовження з 1 сторінки)

Подія почалася від Літургії, яку очолив вроцлавсько-гданський ординарій владика Володимир Юшак. Разом з ним при престолі молилися священники, що приїхали до Білого Бору зі своїми підопічними.

У слові до вірних владика в першу чергу відкликався до ідеї року покликань до священства.

— Сьогодні нам здається нормальним, що у кожній ділянці життя бачимо священника. Він присутній в храмі, молиться з нами, вінчає, хрестить. Його можемо побачити на вулиці, в школі, в армії, на офіційних, державних торжествах та різних інших місцях.

Але не завжди так було. За нами не аж так давні часи, коли священник чи монах у рясі в школі появитися не могли. За це директора могли би навіть позбавити уряду. Така ситуація була причиною, що катехизу треба було вести у прицерковних залах і завжди після уроків. Так само у ті часи наш священник не міг служити своїм вірним, його немов не було. Але, дякувати Богові, все змінилося і сьогодні маємо в Польщі понад вісімдесят греко-католицьких отців.

Тут природньо виникає запитання: звідки беруться священники? Найпростіша відповідь це така, що треба закінчити семінарію. Дійсно. Але це мало. Щоби піти до семінарії, то мусить бути щось більше. Мусить бути відповідне виховання. На таке навчання іде хтось, хто підготований батьками, уроками, катехизою. Але, що найважливіше, щоби стати священником, монахом чи монахиною, треба мати поклик Божий, треба його відчуті.

Про це, про покликання ми повинні молитися й молимося як ціла спільнота.

Перед переходом до концертного залу білобурської української школи, де мав відбутися фестивальний огляд, усі присутні стали до

спільної фотографії. Це нопоганий звичай, який дозволяє нам записувати дійсність і подавати інформації про себе побратимам у світі.

Учасників фестивалю привітала його директор, сестра Меланія Кузьо СНДМ і запросила учасників запрезентувати свої програми.

Згромаджені у залі мали змогу ознайомитися з артистичними надбаннями дітей зі Щецінка, Білого Бору, Мендзибожа, Старгарду Щеціньського, Битова, Мяска, Щеціна, Кошаліна, Валча, Гданська.

Групи запрезентували різні форми сценічного переказу, деякі підсилені електронними ефектами. Були, отже, співана поезія, декламація, пантоміма, малі театральні форми, спів. Діти у своїх переказах спробували показати свої відносини до Бога, розуміння Слова Божого, шлях у майбутнє, але перестерігали також перед спокусами світського життя.

Огляд закінчився обдаруванням усіх виступаючих нагородами, які спільно вручали: владика Володимир Юшак, директор українського ліцею п. Андрій Дрозд та сестра Меланія Кузьо.

Були також вручені нагороди у проголошених раніше конкурсах, художньому та літературному.

Вже після закінчення фестивалю всі подалися на майданчик біля школи, де можна було розважатися спортивними іграми, порозмовляти з приятелями, поспівати й підкріпитися.

Подія відбулася, й можна записати її у хроніку. Важливо, щоби наступними роками ідея зустрічей та фестивалю продовжувалися, бо ж це один з так важливих моментів, коли можемо зустрітися і бути разом засвідчуючи про дійсне існування спільноти.

Богдан Тхір

Огляд супроводжували декламація, спів і пантоміма.

Разом з нашим Владикою Кир Володимиром.

Перед гістьми запрезентувалися діти з цілої Єпархії.

Роздано відзнаки духівника «Майданека»

(Продовження з 1 сторінки)

Омеляна Ковча. Серед них — Заступник голови Комітету, Віце-прем'єр-міністр України у 2007-2010 роках Іван Васюник; Голова Львівської обласної ради Мирослав Сенік; Надзвичайний і Повноважний Посланник України, радник Президента України у 2006-2010 роках Данило Лубківський; відомий український історик, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир Сергійчук; Керівник Адміністрації Патріаршої курії, Секретар Синоду Єпископів УГКЦ Владика Богдан (Дзюрах); Виконавчий голова робочої групи Комітету о. Стефан Батрух, а також Екзарх Луцький УГКЦ Владика Йосафат (Говера).

Відзнакою Блаженного священномученика Омеляна Ковча у 2010 році нагороджені:

Режисер, сценарист та продюсер документальних фільмів, директор Люблінського фонду фільмового; засновник і директор Міжнародного фестивалю документальних фільмів „Роздоріжжя Європи“, аніматор мистецьких та полікультурних подій „Зустріч з Православ'ям“, „Люблінські євреї“, „Втрачені та набуті ідентичності“, „Духовність пограниччя“ Гжегож Лінковський (Польща) — за багаторічне служіння ідеї порозуміння між народами та справі міжрелігійної співпраці і, зокрема, за створення документальних фільмів „Парох Майданека“ та „Невигідний Шептицький“, які поширюють знання про о. Омеляна Ковча та Митрополита

Андрея Шептицького як духовних прикладів для нинішнього і грядущих поколінь.

Науковий радник Центру вивчення історії Голокосту «Ткума», куратор общинних програм «Джойнт» в СНД Аарон Вайс (Ізраїль) — за відданість ідеям порозуміння і братньої підтримки між українцями, євреями та поляками і, зокрема, за пошук і справедливе відзначення Праведників народів світу з України та послідовне проведення зустрічей українських, єврейських та польських студентів „Ковчег“ як частки діалогу поколінь, культур та релігій.

Керівник Державного департаменту України з питань виконання покарань у 2005-2009 роках Василь Коцинець — за багаторічні зусилля, які допомагають надавати духовну опіку людям, позбавленим волі і взятим під варту, і за важливу особисту роль у налагодженні системної взаємодії Державної кримінально-виконавчої служби і Церков у релігійній підтримці ув'язнених осіб на зразок служіння о. Омеляна Ковча — покровителя тюремного душпастирства.

Виходець із Волині, видатний український літератор, філософ, громадський і духовний діяч, правозахисник і колишній політв'язень, редактор газети «Наша віра» Євген Сверстюк — за незламну відданість національній і духовній справі та сповнений великої особистої сили і гідності пошук і повернення з-під риштовань

Лауреати відзнаки о. Ковча з Блаженнішим Любомиром.

істин та цінностей, які дають людині мужність не коритися злу, бергетти свою духовну чистоту і віру, що з байдужості творить любов, а з натопу воздвигає націю.

Довідка

Вперше відзнаку Блаженного священномученика Омеляна Ковча було вручено у 2009 році на місці будівництва Патріаршого центру УГКЦ у Києві під час проголошення блаженного Омеляна покровителем душпастирів УГКЦ.

Цією відзнакою нагороджуються особи чи організації незалежно від національної, конфесійної та світоглядної приналежності, які проявили себе в екуменічному та міжрелігійному діалозі, міжнаціональному поєднанні, соціально-харитативній діяльності, героїчних вчинках, послідовності, жертвовності і гуманізмі.

Основними завданнями Комітету з ушанування пам'яті блаженного Омеляна Ковча є сприяння втіленню ідей блаженного священномученика Омеляна щодо міжнаціонального, міжконфесійного та міжрелігійного діалогу та порозуміння, плекання толерантності, взаєморозуміння та терпимості у суспільстві, розвитку діалогу культур, народів та націй, популяризації соціально-християнської, благодійної та місійної діяльності, а також здійснення заходів з ушанування пам'яті блаженного священномученика Омеляна Ковча. (арі)

Під покров блаженного Омеляна Ковча

(Закінчення з 1 сторінки)

двом панам, а саме блаженний отець служив одному — Богу. І це дозволило йому вибрати праведний шлях життя, нелегкий, не простий, але гідний.

Отець Омелян, незважаючи на складні умови життя під час гітлерівської окупації рятував євреїв, хрестив їні діти, за що остаточно був ув'язнений у концетраційному таборі в Майданку. Але й там не змінив шляху свого покликання. Далі служив людям називаючи концтабір своєю найбільшою парафією. Не скористав

з можливості звільнення, а залишився з тими, для яких був покликаний служити.

У 2001 році, під час візиту в Україну, у Львові отець Омелян Ковч був беатифікований римським Папою Іваном Павлом II.

Орнетські торжества закінчилися посвяченням пам'ятної дошки прикріпленої до зовнішньої стіни церкви. Напис на дошці сповіщає, що це за храм і під чийм покровом.

Богдан Тхір

Вітаємо Вас хлібом і сіллю Дорогий Митрополите.

Посвячення пам'яткової таблиці.

Перед святинєю.

Між'єпархіальна семінарія в Києві

Між'єпархіальна семінарія Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого УГКЦ заснована згідно з декретом Патріярха Любомира від 3 червня 2010 року. Навчальний заклад знаходиться у Києві-Княжичах. З 21 червня до 15 липня семінарія розпочинає прийом документів від вступників.

«У Східних областях зголошуються кандидати, і є потреба, щоб вони були ближче до дому, ближче до того середовища, в якому вони будуть працювати, — зауважив у коментарі для Департаменту інформації УГКЦ Патріярх Любомир. — А з іншого боку, єпархія, загальна спільнота, призвичаюється до своїх майбутніх душпастирів. Ми беремо до уваги нашу дійсність і розпочинаємо спільними силами між'єпархіальну семінарію».

Рішення про створення між'єпархіального навчального закладу Церкви у Києві було ухвалено за результатами засідання за участі Глави УГКЦ з владикою Степаном (Меньком), екзархом Донецько-Харківським, владикою Василем (Івасюком), екзархом Одесько-Кримським та владикою Йосафатом (Говерою), екзархом Луцьким, яке відбулося 27 травня у Києві.

Це не перша між'єпархіальна семінарія в УГКЦ: «Колись Львівська семінарія Святого Духа була задумана як регіональна, між'єпархіальна. Але згодом Івано-Франківськ, Дрогобич і Тернопіль відкрили свої семінарії. Для нас у Східних областях України ми ще є замалі, щоб кожна єпархія мала свою семінарію».

За словами Патріярха Любомира, перший набір київських семінаристів налічуватиме до 20 осіб. Після двох років навчання у столиці семінаристи будуть завершувати освіту у чинних семінаріях Церкви, що діють в західних областях України: «Люди мусять призвичаїтися до того, що є така семінарія. Багато з тих, хто має бажання навчатися, вже цікавилися. Ми б дуже хотіли, щоб з Божою поміччю нам вдалося створити повноцінну семінарію тут, на Східних теренах», — наголосив Предстоятель УГКЦ

«Мусимо бачити важливість і красу покликання до священичого стану»

3 червня Глава УГКЦ Блаженніший Любомир підписав Декрет про створення Київської Трьохсвятительської духовної семінарії. Перший навчальний заклад Церкви на східних теренах України заснований спільно владиками Донецько-Харківського, Одесько-Кримського та Луцького екзархів і має статус між'єпархіального. Уже найближчими днями розпочнеться набір абітурієнтів до нового духовного навчального закладу. Вступні іспити до семінарії відбулися 20 липня, а з 1 вересня перші київські семінаристи УГКЦ розпочнуть навчання у Києві-Княжичах. Відповідальним за ведення семінарії, за рішенням єпископів, є Архиепископ Київський. Детальніше про нову семінарію у Києві та покликання до душпастирства — в інтерв'ю з Предстоятелем УГКЦ Блаженнішим Любомиром.

— Ваше Блаженство, Ви підписали Декрет про створення семінарії, яка має статус між'єпархіальної. Здається, це перша така семінарія, яка заснована одразу кількома єпископами. У чому особливість цієї семінарії і яка причина її створення?

— Вона не є перша. Колись Львівська семінарія Святого Духа була задумана як регіональна, міжєпархіальна. Але дуже швидко в Івано-Франківську, Дрогобичі і Тернополі відкрили свої семінарії, і тоді відпала потреба у між'єпархіальній.

Тут, у східних областях України, ми ще є замалі, щоб кожна єпархія мала свою семінарію. Але це, можливо, пісня майбутності. Сьогодні

ми хочемо це робити спільними силами, беручи до уваги реалії.

Є потреба мати семінарію, бо і в східних областях зголошуються кандидати, і треба, щоб вони були ближче до дому, ближче до того середовища, в якому вони будуть працювати.

— Чому Церква заохочує, щоби кожна єпархія мала свою семінарію? В той спосіб виховуються студенти, які виходять із тої спільноти, в якій вони будуть служити, і це в'яже майбутніх священнослужителів із тим середовищем, в якому вони будуть працювати. А з іншого боку — єпархія, загальна спільнота, громади, парафії, призвичаюються до своїх майбутніх душпастирів.

— Ми беремо до уваги нашу дійсність і розпочинаємо спільними силами, створюючи між'єпархіальну семінарію, так як церковний закон це передбачує, бо на це є тривалий досвід Церкви.

— Ця семінарія буде працювати у повному обсязі, чи будуть передбачені якісь спрощені варіанти?

— Починаємо скромно, вступним курсом, як це роблять усі семінарії, і будемо бачити, наскільки нам вдасться розвинути повноцінну семінарію.

Ми свідомі того, що на початках, може, після двох років, треба буде відіслати наших студентів до інших семінарій в Західну Україну, щоби там завершувати підставову семінарійну формацію. Ми би дуже хотіли, щоби при Божій допомозі нам вдалося створити повноцінну семінарію тут, на східних теренах України.

— Скільки на початках планується прийняти семінаристів?

— Ми маємо можливість на початках прийняти біля 20 осіб. Хоча ми думаємо, що одразу стільки не буде. Люди мусять призвичаїтися до того, що є така семінарія. Багато з тих, хто має бажання, вже цікавилися іншими семінаріями. Тепер ми даємо

цю можливість працювати тут, у східних областях, і для деякого це буде новість.

Дехто схоче повернутися сюди, на рідний терен, а дехто схоче відразу починати свою семінарійну формацію в західних областях, у тамтешніх семінаріях.

— Наскільки важливою є семінарійна освіта для майбутнього священика?

— Семінарія — надзвичайно важлива установа, бо вона приготує душпастирів, а Церква працює в громадах.

Пам'ятаєте, як в історії Церкви починалося? Приходили до міст апостоли. Проповідували. І залишали там єпископа, який в тих часах був самотнім душпастирем у цьому місті. У швидкому часі показалося, що він сам не може це здійснювати, і розвинулася ціла сітка пресвітерату, тобто священиків, дияконів, які допомагали йому. Отже, при допомозі цих священнослужителів єпископ сповняв свою місію вчителя, святителя, душпастиря у своїй єпархії.

Мати добре підготованих, добре вивчених, добре сформованих душпастирів-помічників — це для єпископа є надзвичайно важ-

(Закінчення на 4 сторінці)

Літопис УПА планує видати понад двадцять нових книг

На фото: президія і члени Видавничого комітету „Літопису УПА”
1-ий ряд зліва направо: Параня Грицай, Микола Кошик, Богдан Ковалик, проф. Петро Й. Потічний, д-р Ігор Гомзяк, Микола Кулик. 2-ий ряд: Роман Кулик, Михайло Бохно, Наталія Солтис, Омелян Циліюпа, Іван Росіт, Михайло Мігус, Осип Жигар, Степан Шпак, Іван Терещенко
Відсутні на фото: Мирон Лушак (голова) та інші члени видавничого комітету

XXXIV Пленум В-ва „Літопис УПА”

У суботу 29 травня 2010 р. в приміщенні УНО при 145 Еванс Аве у Торонто відбулося чергове XXXIV за-

сідання „Літопису УПА”. Серед присутніх — 15 членів видавничого комітету. Засідання Пленуму відкрив передсідник зборів проф. Петро Й. Потічний, який привітав присутніх, зокрема директора філії у Львові д-ра Ігора Гомзяка та попросив хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять Друзів, які відійшли у вічність у 2009-2010 рр. — голови в-ва сл.п. Юліяна Котляра та члена видавничого комітету сот. УПА Володимира Сорочака. Опісля слідувала насичена програма, яка включала прочитання і обговорення звітів та прийняття низки важливих рішень. У своєму обширному звіті відповідальний редактор проф. Петро Потічний представив видавничі плани Літопису. Зо-

На фото: колектив Літопису УПА вітає відповідального редактора проф. П. Потічного з нагоди 80-літнього ювілею.

«Мусимо бачити важливість і красу покликання до священичого стану»

(Закінчення з 3 сторінки)

лива річ. Треба також дивитися і з другої сторони: мати таких провідників, які компетентно, добре підготовано сповняють своє душпастирське служіння — це для громади надзвичайно важливе.

Постать священика в церковній структурі є дуже важлива. Він не є той, хто тільки відслужить богослужіння, сповнить треби, і все. Він є вчителем, святителем, душпастирем. Він є той, хто духовно провадить ту громаду, до якої він посланий. І чим краще він є підготовлений — і духовно, й інтелектуально — тим краще це для громади і Церкви загалом. Тому існування семінарії під кожним оглядом є надзвичайно важливе для життя Церкви.

— Ви декрет свій завершуєте закликом до молитви про покликання. Наскільки зараз в УГКЦ є достатньо покликань до священичого стану? Напевне, в порівнянні з попередніми роками, їх стає менше? Чи є певні песимістичні очікування, що тих покликань може колись забракнути?

— Покликань ніколи не забракне, бо вони від Бога. Господь Бог не жалує нам покликань. Він напевне завжди кличе, запрошує достатнє число молодих людей, які мали би бути душпастирями. Трудність є з другої сторони — щоби ми це Боже запрошення приймали. І коли ми молимося про покликання, то не тому, що ми маємо пригадати Господові Богу, щоби він нам давав, що нам потрібно. Він це сам від себе робить. Але щоби ми приймали, заохочували молодих людей прийняти це покликання, жити ним, служити народові згідно із цим душпастирським покликанням. Це є те, до чого ми закликаємо людей. Може, з часом треба буде краще розписати це, пояснити це людям, що трудність не є зі сторони Господа Бога: що він не посилає, не кличе. Трудність є з нашої сторони, що ми, захоплені іншими речами, не бачимо важливості і краси покликання до священичого стану.

Розмовляв о. Ігор Яців

крема у 2010 році заплановано видати сім наступних томів. Головний адміністратор Микола Кулик звітував про фінансову та іншу працю Літопису, наголошуючи на важливості збору фондів для реалізації подальших видавничих проєктів. Звіти за проведену у 2009 році роботу представили і інші члени видавничого комітету. Опісля прийнято багато важливих рішень, зокрема про опублікування подальших понад двадцяти книг у чотирьох серіях Літопису. У завершальній точці висловлено подяку усім присутнім за участь у нарадах і побажання про подальшу плідну співпрацю для публікації нових видань.

Після завершення офіційної частини, в імені колективу видавництва вручено квіти та грамоту подяки відповідальному редактору проф. Потічному, який 2 червня святкує 80-ти літній ювілей з дня народження.

Праця „Літопису УПА” у 2009 — 2010 роках

- т. 47 ОС (Основна серія) — Підпільна Пошта України;
- тт. 12 і 13 НС (Нова серія) — Воєнна округа УПА „Буг”: Документи і матеріали. 1943-1952. Книги 1 і 2”;
- т. 14 НС (Нова серія) — УПА і запілля на ПЗУЗ, 1943-1945. Неопубліковані документи.
- УПА в світлі словацьких та чеських документів (1945-1948) — книга 1;
- Петро Федун — «Полтава» — провідний ідеолог ОУН та УПА (Книга 6 серії Події і Люди);
- Українська Головна Визвольна Рада (Книга 7 ПіЛ);
- Квітка в червоному пеклі: життєвий шлях Людмили Фой (Книга 8 ПіЛ);
- Життя та доля Михайла Дяченка — «Марка Боєслава» (Книга 9 ПіЛ);
- Життєвий шлях Галини Голояд — «Марти Гай» (Книга 10 ПіЛ);
- Настінний щорічний календар Літопису на 2010 рік.

Пляни Видавництва „Літопис УПА” на найближчий час

На XXXIV Пленарному засіданні Літопису затверджено пропозиції істориків-науковців про підготовку подальших понад двадцяти книг про діяльність УПА у різних регіонах. Серед запланованих видань у чотирьох серіях: Молодіжні структури ОУН, Червоний Хрест в УПА, Початки ВО „Буг”, Переслухання Полонених Діячів ОУН і УПА, Волинь: нові документи, Тернопільщина: вісті з Терену (2 книги), Вояцька Ватра, Словацькі документи (книга 2), радіостанція „Афродита”, Бій під Гурбами, Спомини Олександра Попко про Холмщину, про Ніла Хасевича, Осипа Дякова («Горного») у двох серіях, Зиновія Тершаківця, Ростислава Волошина, братів Буселів, родину Левицьких, Ярослава Старуха, Богдану Світлик.

Необхідність появи на світ вищезгаданих видань важко переоцінити. У зв'язку із зміною політичної влади, зокрема діями прямої руйнації національних інтересів українців, все актуальнішим стає питання збереження і поширення правдивої історії України у минулому столітті. Наскільки видавництво стане спроможним опублікувати подальших понад двадцять книг залежатиме від наявності фінансів. Тож звертаємось до української громади, як нашої єдиної фінансової опори, підтримати своїми датками пляни Літопису на найближчий час. Для подальшої фінансової підтримки чи набуття видань просимо писати на адресу: LITOPYS UPA, P.O. Box 97, Stn. „C”, Toronto, ON,

M6J 3M7 Canada, e-mail: mykola.kulyk@litopysupa.com або відвідати наш web-site: www.litopysupa.com

ДЯКУЄМО усім нашим Фундаторам, Меценатам, Жертводавцям та Відборцям за постійну підтримку видавничих проєктів Літопису УПА.

Наталія Солтис

У монастирі на Козацьких Могилах відбулось урочисте вшанування пам'яті українських козаків

РІВНЕ — 6 червня 2010 року — у Неділю всіх святих землі Української, у Свято-Георгіївському монастирі на Козацьких Могилах відбулось урочисте щорічне вшанування пам'яті українських козаків та селян, які загинули в битві під Берестечком у 1651 році. Відвідати Козацькі могили та помолитись за душі спочилих воїнів прибув Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет.

За повідомленням прес-служби УПЦ, Патріарх Філарет у співслужінні владик УПЦ КП очолив Літургію та Панахиду перед храмом.

Після Богослужіння Патріарх виголосив проповідь. Урочистості завершилися хресною ходою з покладанням квітів до пам'ятника полеглим воїнам.

Пам'ятник героям Берестечка.

Історична довідка:

Битва під Берестечком (28 червня — 10 липня 1651) — найбільший бій, який відбувся біля містечка Берестечко між Військом Запорозьким під командуванням Богдана Хмельницького та союзним йому кримсько-татарським військом Ісляма III Герая з одного боку та армією Речі Посполитої під командуванням Яна Казимира II з іншого.

Битва закінчилась перемогою польського війська (чисельність якого сягала кількисот тисяч). Загальноприйнятою є думка, що основних своїх втрат козаки зазнали, переправляючись через р. Пляшівку, під час виходу з битви. Однак останні наукові дослідження показують, що кількість загиблих козаків в польських історичних джерелах (до 30.000 убитими) є значно перебільшеною. Археологічні розкопки, що проводяться в останні десятиліття на місці битви віднайшли рештки лише близько сотні загиблих під час переправи козаків. Іншим свідченням на користь незначних втрат української армії було те, що Богдан Хмельницький вже через два місяці зумів зібрати майже стотисячне військо під Білою Церквою, блокувавши там польсько-литовські війська і змусивши їх укласти мир, що було б неможливим за умов важких втрат українсько-козацької армії під Берестечком. У радянській історіографії (до початку розкопок на місці битви) була поширена циф-

Головний храм заповідника.

ра у 10.000 загиблих в ході битви козаків.

Причиною поразки козацького війська було те, що татари полишили поле бою, захопивши з собою Богдана Хмельницького. Битва під Берестечком була найбільшою за усю визвольну війну.

На пам'ять про ті героїчні події на місці битви в 1910-1914 рр. було побудовано величний храм-пам'ятник — Георгіївський собор, в підземеллях якого зберігаються численні останки загиблих

на полі бою козаків. Цей храм-мовзолей збудований архітектором В.Леонтовичем за проектом студента Петербурзької академії мистецтв В.Максимова — учня відомого архітектора О. Щусева. Георгіївський собор є унікальним, оскільки має три престולי, розташовані один над одним, що є унікальним у світовій архітектурі. Цікаво й те, що розписував цей храм відомий художник І. Іжакевич. Сьогодні тут діє Свято-Георгіївський чоловічий монастир УПЦ КП.

осіб (Хлоїни — пор. 1 Кор. 1:11) про суперечки (грецьке слово *éris*: суперечки, поділення), які існують серед грецьких християн. Причина цього була зв'язана із Господньою вечерею (*киріякос деїтнос*) та браком порядку на ній.

Прикметник *Господня* показує, що господарем є Ісус Христос (часто в Євангеліях Христос наводить старозавітню тему бенкету, який справляє Бог — пор. Мт. 22:2-14; Лк. 14:16-24), а це зобов'язує до поведінки на певному рівні. Христос є тим, хто все підготовляє, турбується але й сам є присутній поміж запрошеними. Тому апостол Павло в 11 розділі 1 Кор. (вірші: 17-33) точно пояснює їм, чим є Господня вечер'я, чого вимагає від людини участь у ній і яких принципів треба додержуватись, щоб не бути винним за тіло і кров Господню.

Ціла проблема зродилась тоді, коли між членами коринтської Церкви почали виявлятися суспільні різниці. Мета християнських сходин, це єдність з Ісусом Христом у спільноті Церкви. Павло тимчасом пише: *ваші сходини виходять вам не на добро, а на зло* (1 Кор. 11:17). Чому так критично їх оцінює? Що такого коринтяни роблять? Слід подивитися трохи всередину коринтської Церкви. Посеред її членів, які брали участь у Господній вечері, були люди бідні й багаті. Харчі отже, які приносили з собою, різнилися під оглядом якості і кількості. Це зрозуміло. Суть у тому, що деякі приходячи на місце сходин не чекали на інших, щоб поділитися тим, що мають, а *кожен поспішає їсти свою вечер'ю*. Коринтяни споживають насправді не Господню, як це повинно бути, а *свою вечер'ю*. Наслідок такий, що дехто впивається а дехто голодує не маючи нічого до їдження. Господня вечер'я замість

єднати, творити (Павло часто каже звороту: будувати церкву) Христову спільноту сестер і братів, творяться поділи. *За це не похваляю* — констатує Апостол (11:22). Хто так поводитьсь робить це недостойно (гр. *анаксіос*).

Павло вважає, що треба в тому місці пригадати коринтянам реляцію про Тайну вечер'ю, хоч вони мали б це знати вже від нього. Греки — доказує це питання — забули однак, що Христос до учнів казав: *воно за вас дається*. Важливий отже є еклезіяльний, спільнотовий, суспільний характер Євхаристії. Для грецьких християн допоміжними повинні бути зараз Павлові навчання: *Хай, отже, кожний випробує себе самого, і тоді їсть цей хліб і п'є цю чашу* (11:28). А що хоче сказати Апостол через слова: *Пробувати себе* (гр. *докіма́дзеін*)? Це означає ставити собі запитання, чи моя поведінка гармонізує з волею та наказом (*Це чинить на мій спомин* — пор. Лк. 22:29; 1 Кор. 11:24.25) Ісуса Христа. Це перевірка власного сумління, критичне ставлення супроти своєї особи, що остаточно призведе до ще міцнішого з'єднання з Богом. Євхаристія, Господня вечер'я, це спомин, анамнесіс (тобто актуалізація) усіх спасительних подій Ісуса Христа — почавши від Благовіщення, Воплочення аж до Вознесіння і Зіслання Святого Духа (П'ятдесятниця). Тому християнин, який бере участь в Божественній Літургії, мусить питати себе про своє життя і звершувати в ньому вибори. Має постійно придивлятися собі, контролювати й перевіряти серце, *бо кожного разу, як їсте хліб цей і п'єте цю чашу, звіщаєте смерть Господню, як доки Він не прийде* (1 Кор. 11:26).

о. Леслав Богдан Лесик

Апостол Павло — спільнота в Коринті — Божественна Літургія

Великодній час скріплює майже всі християнські Церкви словом із Книги Діянь святих апостолів (далі: Ді.). Головна тема цієї новозавітньої книги, це поширення слова спасіння згідно з наказом небесного Спасителя: «будете моїми свідками» (Ді. 1:8)

Апостол Павло, після події під Дамаском (пор. Ді. 9:1-9), стає ревним проповідником Ісуса Христа посеред поганських народів (пор. Ді. 9:15-16). Звершує теж три подорожі закладаючи в різних куточках світу спільноти Христових ісповідників. Посеред багатьох місць, які відвідав Апостол, знаходяться також Атени (II подорож). Автор Ді. — євангелист Лука — так описує модель атенського життя: *Атеняни бо всі, а й захожі чужинці, що жили між ними, на те тільки витрачали час, щоб або щось говорити, або слухати новин* (17:21). Спочатку охоче просили вони Павла, щоб розповів їм цю *нову науку* (пор. Ді. 17:19), але *почувши про воскресіння мертвих, деякі почали реготатись, а деякі казали: «Про це послушаємо тебе іншим разом»* (Ді. 17:32).

Павло не зражаючись неуспіхом весною 50 року (після Христа) прибуває до видатного в басейні Середземного моря портового міста — Коринту. Добре розташування в терені й успішне для міста володіння Юлія Кесаря скоро вчинило Коринт одним із більш видатних та господарчо розвинутих міст. З найдавніших часів місто це навклало оплати на товари перепливаючі із півночі на південь та зі сходу на захід, що з'єднало йому прикметник *багатий*. Продавці незабаром стали навіть споснорами олімпіяди.

Як це часто в світі однак буває, з динамікою економії не можна було ствердити розвитку людської моралі. Етнічна, культурна та релігійна мозаїка спричинилась до того, що вже здавна вважано Коринт містом гріху. Грецький історик і географ Страбон згадує про це в контексті широкого та багатого в зміст опису святині Афродити. Коринт однак не відрізнявся під тим оглядом міцно від інших портових місцевостей.

І до цього ж міста прибуває апостол Павло. спершу проповідує грекам про Воскреслого Ісуса переконуючи, що *Ісус є Христос* (Ді. 18:5). Не боїться це чинити попри небезпеку зі сторони невдоволених євреїв (пор. Ді. 17:5; 18:5-6), бо має Господнє запевнення — *Я з тобою* (пор. Ді. 18:10). І ефект місійної діяльності зараз видно: *багато коринтіян чувши, увірували й хрестилися* (Ді. 18:8), так що Павло провів там понад півтора року. Після цього, завершуючи своє діло, Павло відплив у Сирію (Ді. 18:18). Однак спільнота, яку заснував своєю проповіддю, постійно переживала внутрішні хвилювання і проблемами обтяжуючи ними Павла. Тому біля 54 року Павло пише листа до коринтіян (далі: 1 Кор.). В ньому знаходяться відповіді на запитання, які передано йому Степаном, Фортунатом і Ахаїком (пор. 1 Кор. 16:17). Крім цього ж Апостол дізнався також від інших

Золотою підковою (3)

Замок-палац у Підгірцях

Підгорецький замок, який здалека можемо побачити на пагорбі від сторони колишнього парку їдучи трасою Львів — Олесько — Підгірці, будівля унікальна і цікава не тільки з огляду на свою архітектурну вроду, але й історію та імена людей, які тут колись жили, працювали, приймали гостей, відпочивали та веселилися.

Правда, цей замок, або, що ближче дійсності, розкішний колись палац, відвідати важко, бо він постійно ремонтується, а всередині, крім порожніх стін, нічого іншого немає. Проте вистачить подивитися його ззовні, походити стежками давнього магнатського парку, постояти на мурах бастіонів, щоби набрати гарних естетичних вражень і з повагою віднестися до його будівничих. Особливо варто побувати тут літом пізнім пообіддям, коли переведуться товпи відвідувачів, більшість з яких прагне лише сфотографуватися у придуманій позі на тлі фасаду підгорецького палацу.

Будівля у найякшому стані й неозброєним оком видно, що вимагає негайного ремонту. Щоправда видно рихтування, відремонто-

Палацовий ротондовий костел (XVIII ст.).

ваний дах і скульптури, що прикрашають його дах але загалом поступ праць невеликий, бо, як можна скоро додуматися, бракує грошей на реставрацію.

Нинішній вигляд палац завдячує війні та діяльності радянської держави, яка у 1949 році в його приміщеннях влаштувала санаторій для хворих на туберкульоз і більше експлуатувала його, як ремонтувала. У 1956 р. в замку спалахнула велика пожежа, яка знищила значну частину внутрішнього оздоблення. Були проведені щоправда відновлювальні роботи, але дійсно у «радянському» стилі. Ніхто на завдав собі клопоту, щоби відремонтувати замок до давнього вигляду. Замість прекрасних, декоративних стель, появився бетон, а на підлогах простий паркет. З давнього обладнання збереглися тільки здоблені одвірки, але для людини, яка зможе переступити замковий поріг й цього досить, щоби уявити собі, якими прекрасними були інтер'єри в давніх часах.

Доля замку покращала з незалежністю України. Від 1997 року завдяки клопотанню заангажованих людей та особистому професора Бориса Возницького його передали Львівській галереї мистецтв. Того ж року був також створений фонд відродження замку. Заплановано, що у відремонтованих приміщеннях буде утворений музей інтер'єрів, в яких Галерея експонуватиме збережені речі із замку.

Орест Мацюк у книжці «Замки і фортеці Західної України» пише, що підгорецький замок запроектований у 1636-1640 рр. Правдоподібно інж. Бопланом. Триповерховий палц спорудив, мабуть, Андре дель Аква. Службові приміщення утворювали квадратний двір з терасою, пристосовано до оборони. З трьох боків весь палац оточений глибоким ровом, з північного боку, зверненого до долини, він мав гарну терасу з балюстрадою і скульптурами. Від двору — відкриті аркади-галереї. До замку в'їжджали через велику браму-портал з двома колонами.

Під час постання Богдана Хмельницького замок був частково знищений. Його відремонтували наприкінці XVII ст.

У другій повстання XVII — на початку XVIII ст. село було власністю магнатів Конєцпольських і Собєських. У 1720 р. від сина Яна III — Костянтина — замок разом з численними селами перейшов до Жевуських. Вацлав Жевуський зібрав в замку велику колекцію цінних картин, книг, зброї, меблів. Переніс сюди також усе найцінніше з Олеського замку. За його володіння перед брамою завжди стояла парадна військова варта, декілька гармат. У палаці відбувалися гучні забави, що тривали тижнями, на які з'їжджалася навколишня шляхта. Відбувалися покази фейерверків, військові паради. У замковому парку проходилися рідкісні птахи.

Жевуські для своїх численних гостей влаштовували розваги, організувавши для цього оркестр і театр. Працювала тут і друкарня.

Реставрація замку, побудова у 1752-1763 рр. оздобленого костела (зберігся непогано до наших часів), гучні бали і банкет, численна військова зала вимагали великих коштів.

Прикрашали палац, костел та замковий музей відомі скульптори і художники. В палаці була чудово оздоблена їдальня — величезний зал, прикрашений портретом гетьмана Конєцпольського на стелі і цілою серією портретів державних і духовних діячів, а також інші твори мистецтва. Чорний мармуровий стіл, перевезений з Олеська, на якому хрестили короля Яна III, білярд і стародавнє фортепіано додавали інтер'єрам неповторної краси. Були в замку кармазинова кімната, а також китайський, золотий, зеркальний, мозаїчний, зелені

Костел прикрашають фігури святих.

Підгорецький замок — визначна пам'ятка XVII ст.

Так замок виглядав у 60-ті роки, коли в ньому був улаштований санаторій.

Замкове подвір'я. Кінця ремонтів не видно, а коштів бракує.

кабінети. Усі цінності, що зберігалися у кабінетах і залах, відповідали їх назвам. Крім цього в замку був арсенал, величезна бібліотека та архів. Окремо зберігалися особисті речі короля Яна III Собєського і трофеї, здобуті у битвах Вацлавом і Северином Жевуськими.

У 1787 р. власником села став С. Жевуський, який за 201 000 польських злотих купив Підгірці разом з селами Хватів, Гутище і Загірці при розпродажі на публічних торгах олеського маєтку.

Жевуський всякими способами пробував помножити свій маєток. Він навіть займався пошуками скарбів на підвладній йому території Пліснеського городища, по-хижацьки вирубував ліси, нещадно визискував підданих селян. У гонитві за багатством він влаштував у замку алхімічну лабораторію, де намагався переробити різні метали на золото. З цього часу замок став підупадати. Фактичним власником став управитель Ремішевський, який поступово розпродав цінності. Так триває і за спадкоємця Северина Жевуського, Вацлава, який провів більшу частину життя в подорожах і загинув 1831 року.

У 1833 — до замку переїхав Леон Жевуський. Він відновив зірваний дах, двері, шибки і до-

вів замок до ладу. Бездітний Леон передав замок князю Євстахію Сангушкю за умови, що той відреставрує його. Відтак у 1867—1903 роках тривали ґрунтовні реставраційні роботи.

Під час Першої світової війни замком опікувався граф М. Грабіковський. Спочатку замок пограбувала російська армія. Влітку 1915 року в замку дислокувався штаб 5-го австро-угорського корпусу. У той час Підгорецький замок був на лінії фронту і йому загрожувало знищення від російської артилерії. Проте з наказу генерала Брусилова замок збережено, хоч і ще раз пограбовано.

До 1939 року тут діяв приватний музей князів Сангушків. З початком Другої світової війни князь Роман Сангушко евакуював більшу частину колекції. Частина з неї опинилася у Сан-Пауло (Бразилія) і склала основу мистецької фундації.

Сучасний стан і вигляд замку вже знаємо. Слід лише згадати, що прекрасний бароковий костел, від якого веде 300-метрова липова алея до замкових воріт, сьогодні знаходиться у володінні групи «підгорецьких отців». Отже, відвідуючи місцевість, можемо випадково зустрітися і з цими особами.

Богдан Тхір

Вчений — картограф та археограф

Серед всесвітньо знаних вчених, які брали участь у становленні Української держави та науки — В. Вернадського, М. Грушевського, А. Кримського, Д. Багалія, Д. Яворницького — менш відома, але від цього не менш цікава та значима постать Веніаміна Олександровича Кордта, історика, джерелознавця, картографа. бібліографа, археографа.

Народився Христофор Іоганн Веніамін Кордт у м. Дерпт (нині Тарту, Естонія) в німецькій родині ремісника-гончара. У рідному місті здобув спочатку гімназичну, а потім і університетську освіту. Після закінчення у 1883 р. юридичного факультету Дерптського університету, де він був учнем професора Є.Ф. Шмурло, Кордт працював в бібліотеці свого учбового закладу. У 1888 р. за наукові дослідження йому було присвоєне звання кандидата дипломатії. Саме в цей період Кордт почав вивчати російську історію. Як знавець німецької, данської, шведської, голландської та української мов він мав змогу працювати в архівах багатьох країн, де зберігається багато раритетів, пов'язаних з історією Росії та України XVI-XVIII ст. Там він вивчав історію дипломатичних відносин європейських країн, результатом чого стали 11 опублікованих наукових праць, виконаних у Дерпті та Кенігсберзі. Тематику робіт Кордта були період російсько-шведської війни, правління гетьмана І. Мазепи, доля П. Орлика та А. Войнаровського, дипломатичні стосунки з королем Швеції Карлом XII.

За дослідження російсько-голландських торговельних зв'язків XVII ст. молодого вченого було нагороджено золотою медаллю. Наукові дослідження були відзначені обранням його у 1893 р. членом-кореспондентом Естонського літературного товариства. Та слід зазначити, що перші археографічні роботи Кордта ще не мали чітко визначеного наукового напрямку, а почасти були й перекладами: серед них листування В.А. Жуковського, Й. Мюллера, спогади графа Сологуба про М.В. Гоголя, О.С. Пушкіна і М.Ю. Лермонтова.

У 1894 р. молодий вчений переїжджає до Києва, з яким будуть пов'язані усі подальші роки його життя. Свою діяльність у Києві він розпочав на посаді бібліотекаря, а фактично завідуючого бібліотекою Університету Св. Володимира, в якій працював наступні 35 років до дня її приєднання 1928 р. до Всенародної бібліотеки України (тепер Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського). Працюючи в бібліотечній установі Кордт зробив значний внесок у її становлення та функціонування. Він запровадив нові методи роботи з каталогами, ввів нову, більш доступну читацькому загалу систему каталогізації, постійно поповнював фонди друкованими матеріалами, стародруками та рукописними книгами. Кордт також розширив комплектування фондів завдяки архівним зібранням та приватним архівам викладачів університету.

1909 р. перебуваючи в науковому відрядженні в Німеччині, Кордт ознайомився і вивчив архітектуру нових бібліотечних будівель. За його планом, на зразок Геттінгенської університетської бібліотеки у 1914 р. був побудований будинок бібліотеки Університету Св. Володимира (нині філія спеціалізова-

Христофор Кордт.

них та історично-культурних фондів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського).

Працюючи в бібліотеці, вчений зацікавлюється картографічним фондом і розпочинає складання його каталогів з детальними описами та копіюванням карт. Це дослідження стало головним у роботі Веніаміна Олександровича, вірність якому він зберіг протягом усього подальшого життя. Ще у 1899 р. до XI Археологічного з'їзду в Києві вченим була представлена експозиція картографічних документів з фондів 32 колекцій та збірок, яка включала 578 карт і планів, за яку він був відзначений почесною Уваровською премією (1911). Пізніше у 1912 р. в опублікованому науковому дослідженні «Боплан и его труды по картографии южной России» Кордт детально вивчив не тільки особу Боплана, а й його всесвітньо відомі картографічні твори — перші карти України, карти Польщі та Дніпра.

Значним дослідженням вченого стало видання протягом 1899-1910 рр. трьох випусків «Материалов по истории русской картографии...», які включали карти переважно південної Росії, тобто території сучасної України кінця XIV-першої половини XVII ст. й супроводжувалися розвідками-вступами та історичними коментарями. Вони є першими оглядами розвитку в Росії та за кордоном картографічних уявлень про нашу країну, а В. Кордт взагалі вважається піонером в галузі укладання друком картографічних каталогів, що супроводжувались зображенням карт. М. Грушевський відзначав, що ці мапи можуть стати основою для підготовки історико-географічного атласу України, потреба в якому відчувалася доволі гостро.

Ця діяльність Веніаміна Олександровича відбувалась в рамках його активної співпраці з Київською археографічною комісією, членом-співробітником

якої він став у 1911 р., з «Тимчасовою комісією для розгляду стародавніх актів» та історичним товариством Нестора-Літописця.

У 1916 р. у виданнях київської Тимчасової комісії для розгляду давніх актів Кордт вмістив мовою оригіналу документи про П. Орлика та А. Войнаровського, виявлені в архівах Гамбурга, Копенгагена, Гааги, Берліна та Дрездена професором В. Александренком. Пізніше у 1925 р. у журналі «Стара Україна» було опубліковано документ «Лист Орлика до англійської королеви з 20.XII.1720 р.», а 1930 р. в «Українському археографічному збірнику» вміщено опрацьовані вченим цінні документи за 1658-1721 рр. з передмовою та коментарями, що колись скопіював у державному архіві Стокгольму член Київської Археологічної комісії Н.В. Молчановський.

У 1926 р. Кордт опублікував «Бібліографію подорожей по Східній Європі до 1520 р.». Його праця «Чужоземні подорожі по Східній Європі до 1700 р.» отримала премію Укрголовнауки й була високо оцінена науковою громадськістю.

Під час Першої світової війни вчений керував евакуацією до Саратова і поверненням до Києва бібліотечного фонду університету, який становив на той час 700 тис. томів.

З 1918 р. Кордт займає посади професора бібліотекознавства Археологічного Інституту в Києві, а з 1920 р. — інструктора секції академічних та державних бібліотек Губнаросвіти, викладача Київського інституту зовнішніх відносин, Інституту народного господарства, Київського інституту народної освіти, Київського народного університету.

1918 рік ознаменувався заснуванням не тільки Української академії наук, а й Всенародної бібліотеки України (ВБУ) при ВУАН, одним з фундаторів якої став Веніамін Олександрович як голова Тимчасового комітету для заснування бібліотеки. Саме концепція розвитку національної книгозбірні України, запропонована вченим, була покладена в основу ВБУ. Як фахівець з бібліотечної справи з 30-річним досвідом роботи Кордт вважав, що структура Бібліотеки має складатися з шести відділів, головним з яких за значенням повинен був бути український: «На первой очереди стоит здесь, конечно, создание полной коллекции книг и брошюр, напечатанных когда-либо на украинском языке, коллекции настолько полной, что возможно было бы со временем составить на основании ее полную библиографию украинской печати». Другим вчений називав відділ книг, брошюр, часописів, виданих поза межами Української держави, але присвячених Україні. За прикладом провідних національних бібліотек світу, він вважав за доцільне створити відділи української іконографії, музики, рукописів, рідкісних видань, іноземної літератури, картографії.

В. Кордт запропонував основні засади діяльності Бібліотеки: систему розміщення книг за галузями наук, створення систематичного та алфавітного каталогів, а також об'єднаного каталогу всіх наукових бібліотек України.

Крім загальнотеоретичних питань бібліотечної справи, Веніамін Олександрович займався також і практичними: саме йому належали ініціатива та реалізація передачі бібліотеки колишнього Університету Св. Володимира до складу ВБУ.

Після утворення бібліотеки Кордт продовжував працювати там спочатку

рядовим співробітником, а потім з 1923 р. завідувачем новоствореного відділу картографії, ініціатором заснування якого він по праву вважається. На час відкриття відділу загальна кількість фонду становила близько 20 тис. одиниць зберігання, серед яких були цінні рукописні, стародруковані та старі карти й атласи із різних державних збірок та приватних колекцій. Офіційно призначеним на посаду завідуючого картографічним відділом Кордт був у 1930 р., з якого саме почався відлік його активної організаційної роботи. На 1 січня 1931 р. у фондах відділу вже нараховувалося 27655 різних картографічних матеріалів, починаючи з XVIII ст.

Як активний член археографічної комісії ВУАН (1921-1930) друкує ряд цікавих досліджень, в тому числі «Бої під Лісним і під Полтавою, за щоденником Шведського лйхтнанта Ф. Вейс», в якому подається хроніка подій, не переписана на російський лад, описується участь І. Мазепи та його козацького війська в бою під Полтавою, втеча за Дніпро і т.ін.

В цей же час була опублікована перша частина унікальної для розвитку історичної картографії України праця — «Матеріали до історії картографії України» (1931). Вона стала продовженням попередніх картографічних публікацій В. Кордта і в той же час лише першою частиною великої праці, яку він задумав. У ній поряд з факсимільними репродукціями карт, яких налічувалося 41 і висвітлювали вони відтворення України на картах XVII-XVIII ст., подано яскраву характеристику розвитку картографії під впливом Г.Л. Де Боплана, поступального переходу від закордонного типу до нової самостійної діяльності до кінця XVIII ст.

Незважаючи на певну недосконалість друку та окремі неточності в описах, це були фактично перші наукові зібрання картографічних шедеврів XV-XVII ст., що знайшли широке коло читачів. Хочеться відзначити, що вказані праці не втратили своєї наукової цінності та актуальності і на сьогоднішній день. Маючи неабиякий хист дослідника-аналітика, В. Кордт зібрав практично всі відомі на той час, а в значній мірі і до сьогодні, старовинні карти території України.

На початку 1933 р. Веніамін Олександрович брав участь у проведенні картографічної виставки, присвяченої проблемі великого Дніпра, а також у діяльності Науково-дослідної комісії бібліотекознавства та бібліографії, де викладав іноземні мови та читав лекції з історії бібліотечної справи та бібліотекознавства. Слід згадати, що життя вченого настільки було пов'язане з бібліотекою, що навіть проживав він в її приміщенні за адресою бульвар Шевченка, 14 до кінця свого життя, де і помер 24 грудня 1934. На жаль, відомості про останні його роки практично відсутні.

Заслуги вченого у галузі картографії та історико-географічної бібліографії практично неперевершені й до нині. А при житті за свої праці в цій ділянці Кордт був відзначений чималою кількістю премій: ім. Геймбурґера Дерптського університету (1902, 1907), Макаріївської премії Петербурзької АН (1907), медаллю ім. П.П. Семенова-Тянь-Шанського Російського географічного Товариства (1911). Також протягом усієї наукової діяльності науковець був обраний

(Закінчення на 8 сторінці)

Вчений — картограф та археограф

(Продовження з 7 сторінки)

членом багатьох товариств: Московського археологічного товариства (1900), Одеського товариства історії та старожитностей (1900), Московського товариства шанувальників природознавства, антропології й етнографії (1906), Товариства істориків у Ризі (1911), Історичного товариства в Утрехті (1924).

Незважаючи на те, що В. Кордт безпосередньо не зазнав репресивних дій, його наукові дослідження та вклад у розвиток історичної, краєзнавчої, картографічної галузей науки були незаслужено забуті, а особа вченого довгі роки замовчувалася.

<http://www.nplu.kiev.ua/>

Фотографічний конкурс — відкриваємо красу нашої Церкви

„Моя парафія оком фотоапарату”

ОРГАНІЗАТОР:

Катехитична комісія та Катехитичний візитатор Архiepархії перемисько-варшавської

МЕТА:

Зацікавити молоду людину парафіяльним життям.

Вказати на красу церковних обрядів.

Привернути увагу до церковного мистецтва (ікона, архітектура).

УЧАСНИКИ:

Конкурс адресований до учнів гімназії та шкіл понадгімназійних.

УМОВИ УЧАСТІ:

Переслання фото (максимально двох) зробленого на фотографічному папері величиною А4, а також в електронній версії на компакт-диску (CD).

В конкурсі беруть участь праці індивідуальних творців.

До фотографії має бути залучений опис:

ім'я і прізвище, вік, клас, назва та адреса школи, контактний телефон

назва конкурсної праці

Не поміщуємо написів на фотографії.

Фотографію надсилаємо без рамок, не наклеюємо на папір, не звиваємо в рульон.

ТЕРМІН:

Працю слід доставити в упаковці, яка запевнить безпеку пересилці до дня 30.09.2010р.

на адресу:

Parafia Greckokatolicka

ul. Ks. M. Ripeckiego 1

11-220 Górowo Hławeckie

НАГОРОДЖЕННЯ ЛАУРЕАТІВ:

Праці будуть презентовані під час XI Архiepархіяльного огляду релігійної творчості і на завершення Огляду лауреати отримають нагороди.

ЗАУВАЖЕННЯ:

Конкурсні праці переходять на власність організатора. Організатор залишає за собою право користуватися ними для потреб Церкви.

Доставлення праці на конкурс є рівнозначне з освідченням про авторські права до переданої праці, згодою на правила конкурсу.

Організатори

Високопреподобному та дорогому

**отцю Синкелу
Дмитрові Гарасиму ЧСВВ**

з нагоди ювілею 20-ліття священства
наші найщиріші побажання міцного здоров'я,
душевного спокою й радості у Вашій
душпастирській праці.

Нехай Всевишній благословить Вам і наділяє
Своїми ласками на многі та благі літа.
А ми, колишні Ваші парафіяни, дякуємо за серце
і слова, що вказували шлях Божого життя.

*Вірні із парафії
Пресвятої Тройці в Гіжицьку*

З нагоди 50-річчя від дня народження

**Дорогому Отцю Митратові
Богданові Галушиці**

бажаємо багато Божих ласк,
доброго здоров'я, довголіття, сонячних днів,
натхнення і сили у здійснюванні великих справ.
Нехай доля збагачує Вас життєвою мудрістю,
енергією та радістю сьогодення,
а Ваші бажання успішно здійснюються.
Хай Господь Бог благословить Вам
на многі і благі літа!

— Кошалінські парафіяни

29 липня ц.р. минає 10 років
від прийняття священничих свячень

о. деканом Аркадієм Трохановським.

Отче Аркадію, з нагоди річниці
Вашого священничого рукоположення
прийміть сердечні побажання
міцного здоров'я та довголіття,
щедрої Божої благодаті, радості й миру,
щоб Ви й надалі могли укріплювати
віру серед нас, успішно працювати з молоддю,
служити нашій Церкві та народові.

*Парафіяни церкви
Воздвиження Чесного Хреста у Валчі
та церкви Архистратига Михаїла в Щецінку.*

*«Священнику! Ти — наших душ потреба,
Сам Бог післав Тебе сторожить покоління,
Ти гоїш рани і втираєш слізи
Ти підсипаєш корми для душі...»*

З ювілеєм 10 — ліття священства вітаємо

о. Богдана Ситчика

бажаємо Божого благословення
на дальші роки життя,

*родина Гуків , Колега,
дружина — Оксана та дітьи: Анастасія і Орест.*

Екскурсія на Запоріжжя та Азовське море

У днях **17-29 липня 2010 р.** організується поїздка історичними і пам'ятними місцями Запоріжжя та відпочинок на Азовському морі.

За детальнішими інформаціями можна звертатися до української школи в Бартошицях — тел. 089 762 18 30 (в год. 8.00 — 15.00) або на моб. тел. 605 303 206

Гребенне запрошує!

Відремонтовано вже старовинну церкву св. Миколая Чудотворця в Гребенному. Цьому храмові вже 313 років.

У цьому заході допомогло нам багато людей доброї волі завдяки своїм грошовим пожертвам та молитовній підтримці. Всім, хто причинився до того, що ремонт закінчився успішно, щиро дякуємо.

2010 рік несе парафіянам Гребенного малий ювілей. Сорок п'ять років тому храм св. Миколая наново ожив молитвою та прославою Бога в українській мові і східному греко-католицькому обряді.

За ці й інші дари Божої ласки можемо подякувати Всевишньому **17 липня 2010 року** (субота).

Програма святкувань

11.00 — привітання Архiepіскопа і Митрополита Перемисько-Варшавського Кир Івана Мартиняка та запрошення почесних гостей

11.15 — Архiepерейська Літургія

12.50 — посвячення церкви

13.00 — короткий нарис історії парафії та церкви

13.20 — вручення подячних грамот

13.40 — святкова ватра поєднана з виступами артистів з України та Польщі (під час святкувань буде можна придбати книжку п. Михайла Козака про долю села Гребенне та його мешканців від часів I світової війни до виселення.

запрошують

*Парафіяльна рада церкви св. Миколая
в Гребенному та. о. Іван Тарапацький*

Запрошення

Дня **10.07.2010 р.** відбудеться черговий Відпуст у Хшанові.

Програма:

9.30 — Молебень до Матері Божої

10.00 — Архiepерейська Служба Божа (Митрополит Кир Іван Мартиняк)

— Артистична програма про Отця Митрата Мирослава Ріпецького.

Сердечно запрошуємо — Хшаново чекає на всіх Вас!!!

о. Григорій А. Столиця і Рада Парафіяльна

Будова церкви в Старгарді Щецінському

Майже повний рік тривала будова фундаменту храму в Старгарді Щецінському. Був це важкий етап фінансового зусилля для вірних, але дякувати Богові й жертводавцям з-поза нашої парафії, дали ми раду «вийти з землі». Розпочався другий етап будівництва стін, який йде швидше. Тепер видно, що будова йде вперед.

Однак парафія в Старгарді є надто малою, щоби в короткому часі збирати кошти потрібні на будову. Тому звертаємося до людей, які зможуть нам допомогти фінансово підтримати дальші етапи будови греко-католицької церкви в Старгарді. Віримо, що в цій так важливій справі не залишимося самі. За кожні пожертви ми є дуже вдячні, пам'ятаючи в своїх молитвах.

о. Руслан Марцішак з парафіянами

Пожертви можна вплачувати на банківський рахунок:

PARAFIA GRECKOKATOLICKA

ŚW. JOZAFATA MĘCZENNIKA

Os. 1000-LECIA 1A/5

73-110 STARGARD SZCZECIŃSKI

07194010763014295800000000

Kod Swift: RCBWPLPW ПАСКА У ЧЛУХОВИ

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.

Редагує колегія: **о. синкел д-р Євген Попович, Богдан Тхір** (т) — секретар редакції (тел./fax дом. 89 761 05 21), **о. Богдан Панчак**

— богословський відділ, **Дарій Гаврилець** — технічна редакція.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріалів не замовлених не відсилаємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.

Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp, ul. Basztowa 13, 37-700 **Przemysł**, tel./fax 16 678-78-68

e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77,

fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Hławeckie

redakcji: e-mail: blahowist@poczta.onet.pl

Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001